

Kutsu

Haikolan pirtin vihkimisjuhlallisuuksiin

Tällä Pirtin Viestillä kutsumme kaikki osallistumaan sunnuntaina 31.10.2010 klo 10 juhlamessuun Nurmeksen luterilaiseen kirkkoon ja klo 9 Nurmeksen ortodoksiseen kirkkoon aamupalvelukseen sekä juhraliturgiaan klo 10. Juhlamessussa saarnaa piispa Voitto Huotari, liturgina kirkkoherra Reijo Tuokkola, kirkkokuoro laulaa kanttori Mikko Juntusen johdolla. Juhlaliturgian toimittavat kirkkoherra Andrei Verikov ja kanttori Mauri Mahlavuori.

Kirkonmenojen jälkeen lounas Haikolassa ja uudistetun pirtin vihkiminen, jonka toimittaa Voitto Huotari avustajineen. Vihkiäisjuhlassa puhuvat myös ylihoitaja Ulla Rapeli ja Japanin-lähettiläisvirpi Soveri. Nurmeksen kaupungin ja seurakuntien tervehdykset. Kainuun SLEY-kuoro esiintyy johtajana Lauri Korhonen. Vihkiäiset päättyvät juhlahahviin.

Kaikki ovat sydämellisesti tervetulleita tähän yhteiseen juhlaamme uudistetussa pirtissä!

Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry:n hallitus

Hyvää kuuluu Kohtavaaraan IV

Haikolan remontti edennyt

Viime Pirtin Viestissä kesäkuun alussa arveltiin, että pirtti ja sen keittiötilat olisivat jo juhannusjuhliin lähes valmiit. Toisin kuitenkin kävi. Sekä LVI- että sähköurakat eivät edenneet toivotussa aikataulussa. Niinpä rakentaminen keskitettiin kesän ajaksi lähes kokonaan terassiin, josta muodostui yllättävän suuri urakka. Tulos on kuitenkin, kuten vihkiäisjuhlaan tulijat voivat havaita, todella viehättävä! Terassi tarjoaa varsinkin kesäiseen aikaan viihtyisän lisätilan pitotalon käyttäjille.

Vanhan korjaaminen toi tuon tuostakin käänteitä, jotka aiheuttivat työhön viivästymistä. Pirtin sisätiloihin on päästy keskittymään vasta viime viikkoina, mutta ne saadaan kyllä juhlahakutukseen 31.10. mennessä!

Remontin keskelläkin Haikolassa oli ohjelmaa jo kesällä. Juhannusjuhla järjestettiin entiseen tapaan. Sen yhteydessä tarjottiin tilat Missio Savon juhannustapahtumalle. Osanottajat sopeutuivat remonttioloihin myötämielellä, ja ruokapalvelut järjestäytyivät talkootyönä. Kaksi karjalaista päivää -kurssi onnistui, samoin kolmannen kerran järjestetty runopolku.

Samaan aikaan pirtin remontin kanssa on edennyt Haikolan talon perinteen keruu. Joensuun yliopistossa historiaa opiskeleva nurmekselainen Saara Huttu kartoitti vanhinta arkistomateriaalia Joensuun maakunta-

arkistossa. Hän kertoo projektistaan toisaalla tässä lehdessä. Kunhan remontti saadaan valmiiksi, keskitytään hankkeen jatkamiseen sekä kuvien ja muistitiedon tallentamiseen. Opiston vaiheista on, niin kuin Pirtin Viestin lukijat tietävät, valmistunut Joensuun yliopistossa kaksi opinnäytetyötäkin.

Yhdistyksen hallitus päätti loppukesällä lähettää Vaara-Karjalan Leader ry:lle lisärahoitushakemuksen, sillä kunnostustyön aikana ilmeni niin monta ennalta arvaamatonta menoerää, että ensimmäinen kustannusarvio on ylittynyt huomattavasti. Toivotaan yhdessä menestystä tälle hakemukselle!

Allekirjoittavat Kohtavaarassa 8.10.2010 remonttikireiden keskellä ja tervetulotoivotuksin

Tuula Koivisto ja Kyllikki Tiensuu

Kaikki onnittelut vihkiäispäivän johdosta toivomme lahjoituksina Haikola-hankeelle!

Tilinumerot ovat Pielisen Op Nurmeksen 529901-247872, POP Nurmeksen 478650-22920, Nordea Nurmeksen 110350-161961.

Kiitos kaikille hanketta eri tavoin edistäneille niin rahalahjoitusten lähettäjiä kuin upealle talkooporukallekin!

Terassi alkaa hahmottua 30.7.2010

Oman kylän väkeä Karjalaisen kulttuurin kurssilla

Seppo Laitinen kertoo sodasta lapsen kokemana

Virkeä yhdeksänkymppinen

Nurmeksen evankelisen opiston pitkäaikainen kudonnanopettaja, koti- ja teollisuusopettaja Aune Surakka vietti 90-vuotispäiviään kotonaan Sepänkadulla Joensuussa lauantaina 2.10.2010. Aune toimi opistolla opettajana vuodet 1949–1983. Hän hoiti useita jaksoja myös apulaisrehtorin tehtäviä. Aune ehti työskennellä niin Haikolassa kuin 1950 valmistuneessa opistorakennuksessa ja lopulta myös tulipalon jälkeen rakennetussa uudessa opistossa. Terttu Komulainen, Aunen työtoveri 1970- ja 1980-luvulla, kävi Pirtin Viestin puolesta päivänsankaria tervehtimässä.

Terttu kertoi Aunen saaneen paljon kukkia, samoin kortteja ja lahjoja. Aune oli iloinen ja tyytyväinen, vireä ja leikkisä, harmitteli, ettei ollut kolmeen päivään käynyt ulkona kävelyllä, kun oli ollut syntymäpäivän johdosta niin paljon muuta ohjelmaa, mikä toisaalta oli ollut virkistävää. "Aune keskusteli aktiivisesti ja kyseli paljon kuulumisiani – niin kuin on tapana, kun tavataan vanha työtoveri pitkistä aikaa. Oli oikein mukava tavata Aune. Minulle tuli tapaamisesta hyvä mieli", Terttu kirjoitti.

Aune oli myös todennut, ettei hän olisi ikinä uskonut elävänsä näin kauan ja lisännyt: "Luoja tietää päivieni lukumäärän, mutta ei kerro", ja naurahtanut päälle! Aunen ajatus siis kulkee edelleen kirkaana. Tertun kuvauksen mukaan hän oli "suloinen: entinen tarkka ja täsmällinen Aune mutta nyt samalla mukana lämpöä ja pehmeyttä ja huumoria".

Pirtin Viesti välittää koko opiston väen ja kaikkien toveriliittolaisten lämpimät syntymäpäivätoivotukset ja siunausten toivotukset Aunelle Siionin Kanteen säkein:

"Siis juoskoon Herran hyövyys uusin virroin niin juhlaan kuin myös arkeen yhtenäsi!"

Kohtavaarassa syksyllä 1942

Turun tyttölyseon eläkkeellä ollut uskonnon ja historian lehtori **Eva Ihamuotila** lähetti pian kymmenen vuotta sitten opistolle kiinnostavan kirjeen. Siinä oli muistelmia Kohtavaarasta syksyllä 1942. Ne perustuivat kirjeisiin, joita hän kirjoitti kotiin Turkuun ja sai sieltä Nurmekseen. Opiston vt. johtajan Helvi Valkosen kirjoittaman todistuksen mukaan Eva Ihamuotila oli harjoitellut kansanopiston apulaisjohtajan tehtävää silmällä pitäen hyvin menestyksellisesti: "Erikoisesti on mainittava, että hän omaa kyvyn käsitellä oppilaita ja voittaa heidän kiintymyksensä. Katson hänellä olevan erinomaiset edellytykset kansanopistoalalle." Eva Ihamuotila kertoi, ettei hän tuota todistusta sitten lopulta tarvinnut, koska päätyi opettajaksi oppikouluun.

Helvi Valkonen, Eva Ihamuotilan opiskelutoveri, oli houkutellut häntä Kohtavaaraan. "Tämä tarjous kiinnosti ja niinpä vastasin myöntävästi. Ajattelin, että Helvin kanssa olisi varmaan hauska työskennellä, olihan hän ollut opiskelija-ystäväpiirimme ilopilleri mainioine huumorinlahjoineen."

Evan äiti tyttärelleen Aunelle: "On jännittävää kuulla, millaista siellä on. Eva oli aika hermostunut kuullessaan, ettei siellä ole sähköä. Mutta sittenpä tulee nukuttua enemmän eikä lojuttua sängyssä ja luettua."

29.10.42

Eva: "Niin, kyllä se niin oli, että en olisi osannut kuvitellaakaan hurjimmissa kuvitelmissani, että on sellaista kuin on. Ehkäpä siksi, että kaikki oli niin sanomattoman erilaista kuin olin odottanut, ei kerinnyt tulemaan koti-ikäväkään, ihmettelin vain ja olin kuin en olisikaan ollut minä. Nyt jo kyllä näyttää vähän valoisammalta. Mutta ette kyllä osaa kuvitellaakaan, millaista elämä täällä korvessa on. Vaikka Aunekin on ollut yhdessä ja toisessa, niin ei varmaan tällaisessa. Helvi on ollut suurenmoinen, kun on alkanut niin tyhjästä, ettei voi kuvitellaakaan. Ette yleensä voi käsittää mitä on, kun ei ole valoa. Elämä on aivan pimeää jo klo 4.stä alkaen aamuun klo 8.aan. Valoaineita ei ole. Taskulampulla ja sattumanvaraisilla kynttilänpätkillä sitten hapuillaan. Lähettäkää muuten ne huonot päällyskengät, tänne taloomme on niin kurainen ja kuoppainen tie, etten ole nähnyt moista. Klosettipaperipinkka olisi tervetullut. Muuten voin hyvin, lämmintä on ja viihdyn kyllä. – Kirjeet tänne ovat ainakin yhtä tärkeitä kuin rintamalla. –"

30.10.42

"Tämä on oikea tuskanhuuto: lähettäkää pattereita, jos nimittäin haluatte minut ehjänä takaisin. Nämä louhikot ovat jotain kauheaa pilkkopimeällä, kun louhikko loppuu, alkaa muta ja kaiken

yllä on vielä iljanko. – – Mutta muistakaa, ettette kovin puhu tästä, sillä olisi ikävää, jos se tulisi Helvin korviin. Sanoimme juuri, että ehkä olisi helpompaa olla Afrikassa lähetyssaarnaajana kuin täällä, siellä ainakin ihmiset ymmärtävät vaikeudet. Kyllä Helvillä on ollut ja on vieläkin niin vaikeata, ettei monella lähetyssaarnaajallakaan. Mutta kaikesta huolimatta elämä sentään menee täällä aika mukavasti enkä lähde kesken pois. – – Sanomattakin siis on selvää, että palkasta ei voi olla kysymystäkään, hyvä vain, jos ei tarvitse maksaa ylöspidosta. Tuska on siinäkin, että koska valmistaa tuntein, kun öljykin kohta loppuu tuikuistakin. Kynttilät ovat täällä vain unelmaa."

3.11.42

"Kun sitten tulimme Kohtavaaraan, oli se pieni, yksinäinen pysäkkipahainen. Helvi oli vastassa. Kuljimme kilometrin verran kuraisia, huonoja teitä ja sitten avautui opisto eteemme koko loistossaan. Pieni maalaistalo! Kyllä sillä hetkellä olisin toivonut olevani jossain kaukana kuten niin monet kerrat myöhemminkin. – Kun tulini, olivat huoneet vielä autiot ja kuraiset ja kylmät, koska oli ollut jotain korjausta. Eikä nytäkään ole vielä paljon mitään. Keittiössä vain on komea, Helvin omaisten lahjoittama kaappi. Sänkyjä ja höyläämätön pitkä pöytä salissa (tyttöjen huone). Pirtissä pöytiä ja penkkejä ja Helvin piano. – Kun Helvi tuli viime tammikuussa tänne, niin ei ollut muuta kuin tyhjä talo, jossa ei ollut ainoatakaan esinettä, ei ainoatakaan ihmistä. Siitä sitten aivan tyhjästä hän on aloittanut miltei lusikka lusikalta, sillä varat eivät tahdo riittää

mihinkään, kun niihin korjauksiin, joita on tehty, on mennyt suunnattomat summat ja silti ei läheskään kaikkea ole korjattu. Niin että olemme siis suunnattoman köyhiä ja puutteellisia."

4.11.42

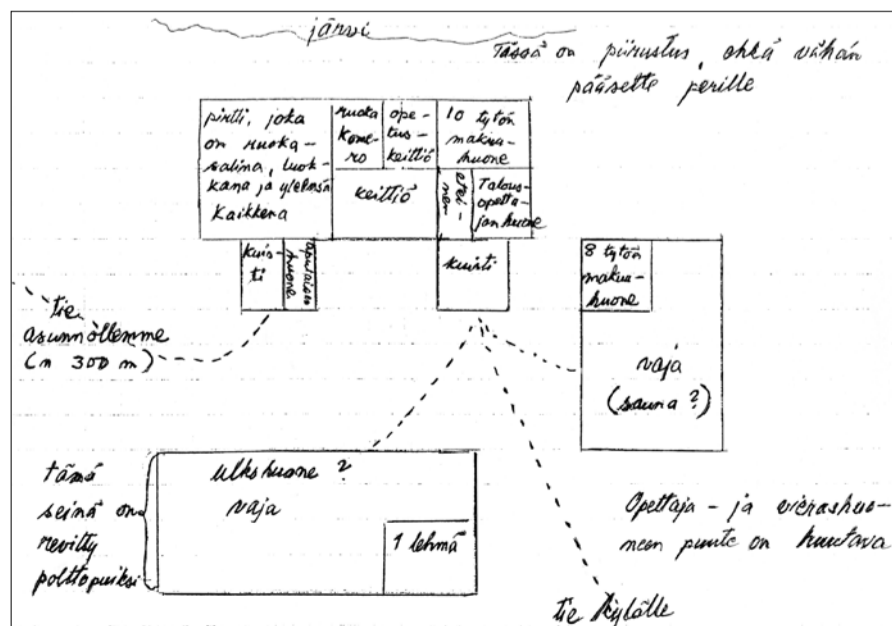
Eva kirjoitti sisarelleen Aunelle: "Tämä opettaminen on hyvin hauskaa, kunhan tytöt sitten vain jotain oppisivat ja kunhan vain kerkiäisi valmistamaan. [Tuntien valmistus oli osoittautunut vaikeaksi, kun ei ollut kunnan valoja eikä oikein aikaa, kun opettajien oli oltava myös kaikissa ruokailuissa paikalla. Jossakin vaiheessa Helvi ja Eva suunnittelivat nousevansa klo 4 aamulla valmistelemaan opetusta!] He ovat niin innokkaita ja mukavia. Ei yhtään ikävää tyyppiä joukossa, ainakaan en ole vielä nähnyt. Kun ottaa huomioon, että he ovat korpi- ja syrjäseutu- jenen lapsia ovat he ihmeen fiksuja (ehkä juuri siksi), en usko, että Turun opistossa on ollenkaan näin fiksuja. Niin sievästi ovat puettujakin ja tukat nästisti kammattu. Nyt on vasta keskiviikko ja kun tytöt tulivat sunnuntaina, ei heihin ole vielä ennättänyt tutustua. Pari aikoo kansanopiston kautta seminaariin, yksi on ollut kuusi kuukautta ryssän vankina, toisen kodin ryssät polttivat talvisodan aikana, ovat nimittäin tästä naapuripitäjästä. Sinne on kuulemma nytkin tullut ryssän partioita, mutta se on sentään niin laaja pitäjä, ettei ne tänne saakka voi tulla, vaikka naapuripitäjässä kävisivätkin. – – Sanon vaan, että elämme täällä suunnilleen sellaisissa oloissa, että olin luullut niiden olevan jo sadan vuoden takana."

14.11.42

"Rakas kotiväki. – – Viihdyn täällä oikein hyvin, enkä suinkaan lähtisi kesken pois, vaikka tilaisuus tarjoutuisikin. – – Meillä olisi tänään saunakin, mutta koska saunassakäynti on hankalaa, ajattelin kuumentaa vähän vettä hiilloksella, että saisin tukkanni pestyksi. Lähettäisittekö piipsakset tänne, tukkanani on vallon kamala, suora ja rasvainen, kun en ikinä kerkiä sitä taivuttamaan."

25.11.42

Evan isä kirjoitti: "On hauska kuulla, että olet sentään tyytyväinen kaikesta puutteesta huolimatta, sillä kyllä on hyvä nähdä elämää joka puolelta, että tulee huomaamaan, miten toiset saavat olla koko ikänsä puutteellisissa oloissa."

Eva Ihamuotilan piirros opistoalueesta syksyllä 1942

Helvi Valkonen ja Eva Ihamuotila marssilla

Viljami Pesosen muistolle

Mitä Nurmeksen evankelinen opisto olisi 64 toimintavuotensa aikana ollut ilman uskollisia ystäviä? Mitä 1950-luvulta alkaen ilman uskollisista uskollisinta ystävänsä Viljami Pesosta, jonka elämä päättyi Nurmeksessa Kyrölän vanhainkodissa 12.4.2010.

Ilomantsilaissyntyinen Viljami oli joutunut – liian nuorena, kuten moni ikäpolvestaan – mukaan sotaan. Nurmeksen seudun evankeliseen kansanopistoon hän tuli oppilaaksi syksyllä 1950 uuteen opistorakennukseen. Opistoaika oli Viljamille monella tavalla merkityksellinen, niin tietojen ja taitojen karttumisen kuin hengellisen elämänkin kannalta.

Viljamin koko loppuelämään vaikuttivat ratkaisevasti opiston poikien tehtävänä olleet maidonhakumatkat. Maitoa käytiin noutamassa salmen takaa Lipinsaaren Kyttälästä. Kyttälän perheeseen taas kuului kolme sorjaa tytärtä, joista Viljamin sydämen valloitti Paula. Sitä tietä Viljami päätyi kotivävyksi opiston naapuriin Lipinsaareen. Perheeseen syntyi neljä poikaa ja nuorimmaisena tytär Päivi. Ominen töidensä ohella Viljami teki monenlaisia palveluksia opistolle. Myös opiston juhlissa, toveripäivillä, lähetys- ja diakoniapiirissä hän oli uskollisesti mukana.

Tulin opistolle työhön syksyllä 1970 ja tutustuin Viljamiin hetimiten. Silloinen opiston henkilökunta tunsivat hänet hyvin, sillä Viljamilla oli tapana poiketa opistolla aika useinkin, istahtaa aulan sohvalle ja kysellä kuulumisia.

Viljamilla oli siihen aikaan hevon. Hän antoi rekikyttä myös opiston uudelle rehtorille. En osannut pitää varaani, ja niinpä hän sai annetuksi yllätysopetuksen kaatamalla reen tienmutkassa. Ihan tarkoituksellisesti, sen kuulin myöhemmin!

Viljami oli luonnon ystävä. Hän kulki metsässä avoimin silmin ja huomasi kaikki erikoisuudet, muun muassa monta pahkaa ja pallomaiseksi kasvaneen pienen kuusentaimen. Pahkoista syntyi muun muassa kukkateline, jonka sain lahjaksi, ja pienen kuusen Viljami istutti rehtorin Valkoisen talon rantakoivujen katveeseen vanhan saunan paikalle.

Rehtorin asunto Valkoisessa talossa oli tilava, enkä oikein alkuaikoina saanut sitä edes kalustetuksi. Viljami toi kerran tuliaisiksi suurikokoisen tyhjän AIV-pullon. Istutin siihen huonekasveja ja sain kiinnostavan sisustuslisän.

Kun opisto kesällä 1971 paloi, Viljami oli uudisrakentamisessa monin tavoin sekä hengessä mukana että talkootyössä apuna. Mieleeni on jäänyt talvinen pakkasaamu, luullakseni vuodelta 1972, jolloin kävi ilmi, että kaiken kukkuraksi opiston perunakellarikin oli syttynyt tuleen. Sitä oli lämmitetty, ja tukihirret ylikuumentivat. Oli kiire saada edes osa perunoista talteen. Viljami tuli hevosineen ja kuljetti laatikoita suojaan Haikolan kellariin. ”Se auttaa kaksinkertaisesti, joka antaa avun pian.”

Viljami oli se tärkeä ihminen, joka tiesi, missä vaiheessa vuotta pajunkuori irtoaa parhaiten. Sitä tietoa ja taitoa tarvittiin, kun hankittiin – Viljamin opastuksella – Lipinlahden kylän pajukoista materiaalia taitelija Kirsti Rantasen opiston juhlasaliin suunnittelemaan pajunkuori-karvalanka-räsytiimalasikudonnaisen ”Kohtavaaran

iloista aikaa”.

Opiston toveripäivät olivat Viljamille tärkeitä. Laulut ja sananjulistus hoitivat arjen monenlaisten vastuiden painamaa mieltä. Viljami huolehti vuosikaudet Marian ilmestyspäivän kukista. Viljami toi säännöllisesti toveripäiville parimetriset tuomenoksat, jotka lämpimässä vedessä hoidettuina puhkesivat kukkaan juuri sopivasti juhlaa varten. Alttarilla ja kahvipöydissä tuoksuivat tuomet.

Viljami ei pitänyt uskonvakuumustaan piilossa. Muistan, miten hän useilla toveripäivillä nousi käyttämään oman puheenvuoronsa. Se päättyi joka kerran hänelle tärkeään ja mieluiseseen hengelliseen lauluun:

*”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie.
Hänt’ ihana enkeli kotihin vie.
Niin pitkä on matka, ei kotia näy,
vaan ihana enkeli vierellä käy.*

*On pimeä korpi ja kivinen tie
ja usein se käytävä liukaskin lie.
Oi, pianhan lapsosen langeta vois,
jos käsi ei enkelin kädessä ois.*

*Maan korvessa kulkevi lapsosen tie.
Hänt’ ihana enkeli kotihin vie.
Oi, laps’ ethän milloinkaan ottaakaan vois
sä kättäsi enkelin kädestä pois.”*

Olen kiitollinen Päiville siitä, että hän muutama viikko ennen isänsä kuolemaa kehotti minua käymään Kyrölässä Viljamia tervehtimässä. Se lyhyt vierailu jäi viimeiseksi tapaamiseksi. Siitä jäi hyvä mieli. Viljami kertoi olevansa Kyrölässä tyytyväinen. Sitä samaa kertoi sittemmin Päivikin kiitellen vanhainkodin henkilökunnan ystävällisyyttä ja ammattitaitoa.

Päivin kanssa saimme näinä viikkoina taas yhden osoituksen Jumalan johdatuksesta, siitä, miten Hän hoiti

aikataulut kohdalleen. Saimme kulkea käsi Jumalan enkelin kädessä.

Saman hyvän Jumalan huomaan jätimme Viljamin, kun hänet haudattiin Paulansa viereen. Ihana enkeli oli johdattanut hänet maan korvesta taivaan kotiin, ja me saamme hyvillä mielin muistella kaikkea hänen välityksellään elämään tullutta arvokasta ja hyvää.

Kyllikki Tiensuu

Haikola Ikosten aikaan

Historian opiskelija **Saara Huttu** kartoitti kesällä 2009 kuukauden ajan Haikolaa koskevaa arkistomateriaalia Joensuun maakunta-arkistossa. Hän piti Pirtin Viestin toivomuksesta päiväkirjaa työstään.

Ensimmäisessä tapaamisessa Kyllikki Tiensuun ja Tuula Koiviston kanssa Haikola-projektin tiimoilta sovimme siitä, mitä tämän Haikolan historiaprojektin aikana haluttaisiin saada selville. Alkuun tuntui hankalalta miettiä, mistä päästä asiaa lähtisi purkamaan. Tutkimus alkoi kuitenkin pikkuhiljaa saada muotoaan, kun pääsin professori Tapio Hämysen vinkkien jälkeen arkistomateriaaliin käsiksi. Heti alussa oli selvää, ettei kaikkea talosta ehtisi millään tutkia kuukaudessa, onhan Haikolan tila ollut olemassa jo 1700-luvulta lähtien.

Liikkelle henkikirjoista

Ensimmäisenä arkistolähteenä, johon paneuduin, olivat henkikirjat. Niitä on laadittu alun pitäen henkirahojen keruuta silmällä pitäen. Lähteenä henkikirjat ovat monipuolisia, sillä ne sisältävät vuodesta riippuen erilaisen määrän

tietoa talon asukkaista ja itse talosta, muun muassa sen koosta ja omistussuhteista. Henkikirjoja tutkiessani alkoi aikarajaus tälle projektin osalle hahmotua, sillä taloa aina opiston syntyyn asti hallinneet Ikoset olivat tulleet Haikolaan 1800-luvun loppupuolella. Päätin rajata tutkimukseni koskemaan tätä Ikosten aikakautta. Palaverissa hahmoteltu ”Haikolan tila 1950-luvulle” muodosti aikarajauksen toisen pään. Kaiken kaikkiaan henkikirjojen tutkiminen oli melkoisen hidasta puuhaa, ja siinä vierähti ensimmäinen viikko ja pitkälle toistakin. Päänvaivaa tuottivat myös Haikolan halkomiset, joita tapahtui loppua kohden koko ajan enemmän. Onneksi asukkaat eivät juuri vaihtuneet, joten saatoin luottaa olevani edelleen oikeilla jäljillä.

Henkikirjoista selvisi, että Haikola on ollut perintötalo, eli talon isäntä on myös omistanut talon. Isäntänä Haikolassa on ollut Ikosten sinne muutettua kaksi Heikki Ikosta, joista ensimmäinen osti talon ja perusti sinne perheen yhdessä Vappu Sarkkisen kanssa. Kauan ei kuitenkaan ehtinyt Heikki taloan isännöidä, kun kuolo korjasi hänet jo vuonna 1882. Talo jäi leskelle ja lapsille, joita pariskunnalle oli ehtinyt syntyä jo useita. Myöhemmin taloa alkoi isännöidä kaksi Heikin lasta, Heikki nuorempi veljensä Mikon kanssa. Heistä Heikki oli perheellinen mies, mutta Mikko pysyi henkikirjojen mukaan poikamiehenä aina kuolemaansa asti.

Lisätietoa lainhuudoista ja perunkirjoista

Henkikirjoista oli luontevaa siirtyä lainhuutoihin, sillä niihin oli viitattu henkikirjoissa. Kaikkia Haikolaa koskevia lainhuutoja en onnistunut löytämään, ja siksi joitain aukkoja asiakirjojen välille jää. Lainhuudot avasivat kuitenkin monia kysymyksiä siitä, miten tilan omistus oli siirtynyt isännältä toiselle. Lisäksi liitteet, joita lainhuutoihin oli tarvittu, antoivat lisätietoa esimerkiksi kaupoista, joita talosta oli tehty. Perhe-suhteita valottamaan löytyi myös muutama sukuselvitys papintodistuksella. Ne helpottavat myöhemmin mahdollisesti tehtävää sukuselvitystä Ikosista. Lainhuutojen rinnalla tutkin myös vanhemman Heikki Ikosen ja Mikko Ikosen perunkirjoja, jotka kertovat periytyneen lisäksi paljon siitä, millainen tila Haikola oli heidän aikanaan, ja miten paljon muuta omaisuutta talollisilla oli ollut.

Heikki Ikosen perunkirjasta sain selville, että paitsi Haikolan, Ikoset olivat omistaneet Lipinlahdesta myös kaksi muuta perintötalaa, Heikkilän ja Kohtalan. Oletettavasti kuitenkin juuri Haikola oli ollut päätila, jolla isäntäväki oli pitänyt majaan, sillä se on mainittu perunkirjassa ensimmäiseksi ja arvotettu kunnoltaan hyväksi. Henkikirjoista kahta muuta tilaa tutkimalla huomasin, että niihin

oli asukkaiksi merkitty muun muassa piikoja, renkejä, mäkitupalaisia ja loisia. Perunkirjassa kaikki muukin omaisuus on hyvin tarkasti lueteltu, esimerkiksi eläimiä Haikolassa oli tuolloin vuonna 1882 ollut neljä hevosta, neljätoista lypsävää lehmää,

Jatkuu takasivulla

Saara Huttu

Jatkoa sivulta 3

neljä hiehoa, yksi härkä, yhdeksän lammasta sekä yksi sika. Jos tietoja vertaa Mikko Ikosen perunkirjaan, joka on tehty vuonna 1936, tilanne ei ole juurikaan muuttunut. Kohtalan tilan nimi oli muuttunut Kohtavaaraksi, ja veljesten omistukseen oli tullut myös neljäs tila, Lapinsärkkä, joka sekin sijaitsi Lipinlahdessa.

Lainhuudoista ensimmäinen tutkittu käsittelee Haikolan siirtymistä vanhemman Heikki Ikosen omistukseen. Myöhemmissä asiakirjoissa on kyse lähinnä Ikosten välisestä kauposta, sillä nuorempi Heikki ja Mikko ostivat asteittain sisarusiltaan ja äidiltään heidän osuutensa perinnöstä ja saivat näin koko talon omistukseen-

sa. Myöhemmin veljesten kuoltua talo taas periytyi ja jakautui.

Ikosten aikakausi Haikolassa päättyi

Koska Mikko oli ollut poikamies, hänen osuutensa periytyi isolle liudalle sukulaisia, jolloin tilan omistus hajosi pieniin osiin. Vuonna 1940 perilliset myivät kantatila Haikolasta lohkotun tilan Nurmeksen seudun evankelisen kansanopiston kannatusyhdistys r.y.:lle, jolloin myös vanha päärakennus siirtyi opiston haltuun. Tähän päättyi Ikosten aikakausi Haikolana nykyään tunnetun talon haltuun. Talon historian tutkimiseen varattu aika oli kesältä 2009 ohi, mutta Haikolan historiaprojekti vasta aluillaan!

Nurmeksen Nuori Musiikki jatkuu kesällä 2011!

Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry luopui taloudellista syistä kesän 2010 Nuoren Musiikin leirin järjestämisestä. Nyt kuitenkin järjestämisvastuun on ottanut 70-vuotias, maineikas Nurmeksen Musiikkiyhdistys ry. Leiri pidetään entiseen tapaan Hyvärilässä, ja sen ajankohta on 2.–10.7.2011.

Taiteellisenä johtajana aloittaa professori, viulutaiteilija Réka Szilvay, joka on tuttu jo aikaisemmilta NNM:n leireiltä. Opettajina toimivat Asko Heiskanen, klarinetti, Anna Kreetta Gribajcevic, alttoviulu, Joel Laakso, sello, Markku Luolajan-Mikkola, sello, gamba ja barokkisello, Tuija Hakkila, piano ja fortepiano, Irina Zahharenkova, piano (Viro), Mikael Helasvuo, huilu, Réka Szilvay, viulu ja Tero Latvala, viulu. Tuloaan eivät toistaiseksi ole vielä vahvistaneet: Bryndis Halla Gylfadottir, sello (Islanti) ja Per Enokson, viulu (Ruotsi).

Réka Szilvay, Nurmeksen Nuoren Musiikin taiteellinen johtaja 2011

Opiston adresseja saatavana

Yhdistyksellä on vielä varastossa runsas määrä tekstiilitaiteilija, sittemmin professori Päikki Prihan suunnittelema tyylikkäättä adresseja. Niitä on sekä surunvalittelu- että onnitteluteksteillä varustettuja. Kanteen on kohopainettu opiston kappelin alttaribatiikin sädekehäkuviota. Tarjoamme adresseja nyt edullisesti 5 euron hintaan. Vihkiäisjuhlassa niitä kannattaa hankkia useita. Lähetetään myös postitse, jolloin postituskulut lisätään hintaan.

Nurmeksen seurakunnan 200-vuotisjuhlavuoden luennot

Torstaina 14.10.2010

Persoonia palvelun poluilla, maisteri Riitta Tiensuu

Torstaina 11.11.2010

Kiertokoulu ja pyhäkoulutyö, kotiseutuneuvos Matti Hiltunen

Torstaina 2.12.2010

Immanuel-jouludraama Nurmeksessa, dosentti Kyllikki Tiensuu

Luennot pidetään Nurmes-talossa. Kahvitarjoilu alkaa klo 18.30 ja luento klo 19.

Immanuel-luennon jälkeen on ostettavissa eripainosta artikkelista, jonka Kyllikki Tiensuu on laatinut jouludraaman historiasta. Myyntitulot käytetään kokonaisuudessaan Immanuelin joulun 2010 esityksen kustannuksiin.

Hiljaisuuden retriitti

Nurmeksen Kohtavaarassa 29.–31.10.2010

Paikka: Haikolan pitotalo entisen Nurmeksen evankelisen opiston pihapiirissä Kohtavaarassa

Aika: alkaa perjantaina 29.10. klo 15.00 ja päättyy sunnuntain 31.10. messuun Nurmeksen kirkossa

Ohjaajat: pastori, retriittiohjaaja Kaisa Välttilä Helsingistä ja lapsityönohjaaja Kaija Kokkonen Nurmeksessa

Maksu, joka sisältää ohjelman ja täyshoidon: 70 eur

Järjestäjät: Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry ja Nurmeksen evankelis-luterilainen seurakunta

Retriitin ja messun jälkeen mahdollisuus osallistua Haikolan talon pirtin vihkimiseen, jonka toimittaa piispa emeritus Voitto Huotari.

Ilmoittautumiset: Haikolan taloon puh. 013-430120, lisätietoja Kaija Kokkonen puh. 050-408 3004

Tervetuloa hiljaisuuden retriittiin Kohtavaaraan Pielisen rannalle!

ENSI KESÄNÄ TULOSSA

jälleen Runon ja suven viikon ohjelmaa Haikolassa 4.–10.7.2011: **Runopolku Kohtavaaralle ja Karjalaisen kulttuurin kurssi**, jota on suunniteltu mm. 100-vuotiaan Nurmeksen rautatien merkeissä.

Toveripäivät 2011

Tulevan vuoden toveripäiviä vietetään, jos Jumala suo, jälleen Marian ilmestyspäivänä 27.3.2011. Messussa Nurmeksen kirkossa saarnaa rovas-ti Veli-Matti Sallinen. Päiväjuhlassa esiintyy myös lastentarhanopettaja, kainuulaisrunoilija Sointu Sallinen.

Tekstiviestit tervetulleita!

Pirtin Viestiin on päätetty perustaa myös tekstiviestipalsta. Lukijat voivat lähettää julkaistavaksi tarkoitettuja lyhyitä viestejä seuraaviin kännykkänumeroihin: +35845 138 1684 tai +35845 134 1371. Viestin alkuun kirjaimet PV (= tarkoitettu Pirtin Viestin tekstiviestisivulle)

Seuraava Pirtin Viesti

Lehtemme seuraava numero ilmestyy ensi keväänä. Siinä on tarkempia tietoja kesän 2011 ohjelmasta. Toivomme, että lehden lukijat ystävineen rientäisivät Haikolaan pirtin uutta ilmettä katsomaan ja Kohtavaaran ihanassa luonnossa virkistymään.

Haikolan ja yhdistyksen osoite on muuttunut!

Entisen opistoalueen osoitteisto on ajantasaisesti. Sen seurauksena Haikolan osoitteeksi tulee Opistontie 7. Se on tästä lähtien myös Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry:n ja Pirtin Viestin osoite. Kuutonon siis muuttuu seitsemäksi.

TILAA
PIRTIN VIESTI!

Pirtin viestin talous on kireällä. Toivomme, että mahdollisimman moni tilaisi lehden ja maksaisi tilausmaksun 10 eur. Tilinumerot: Pielisen Osuuspankki, Nurmes 529901-247872, POP Nurmes 478650-22920 ja Nordea Nurmes 110350-161961 ja tilausmaksun viite 10016. Muista mainita maksaja ja osoite, muuten emme voi lehteä toimittaa.

LIITY
YHDISTYKSEN
JÄSENEKSI!

Jos haluat, voit myös liittyä Nurmeksen evankelisen opiston ystävät ry:n jäseneksi. Vuosijäsenmaksu on 15 eur, pysyvä jäsenmaksu 150 eur (viitenumeroiksi 10029). Tilinumerot: Pielisen Osuuspankki, Nurmes 529901-247872, POP Nurmes 478650-22920 ja Nordea Nurmes 110350-161961.

PIRTIN VIESTI

NURMEKSEN EVANKELISEN OPISTON YSTÄVÄT RY:N JÄSENLEHTI

Tämän numeron toimittivat Tuula Koivisto ja Kyllikki Tiensuu

Tilausmaksu 10 eur
Ilmestyy kaksi kertaa vuodessa

Osoite: Opistontie 7, 75970 KOHTAVAARA

Puh: 013-430 120, 045 138 1684
Sähköposti: neo-opisto@oyk.fi
www.neo-opisto.fi

Tilit: Op Nurmes 529901-247872
POP Nurmes 478650-22920
Nordea 110350-161961

ISSN 1797-741x | Ulkoasu ja painopaikka: PunaMusta Oy, Nurmes